

**Økonomi- og Indenrigsminister
Morten Østergaard
Slotholmsgade 10-12
1216 København K**

København, den 8. maj 2015

Vedr.: Sagsbehandlingstider for behandling af sager om værgemål i Statsforvaltningen

Kære Økonomi- og Indenrigsminister Morten Østergaard,

Alzheimerforeningen skriver til dig, da vi gerne vil gøre dig opmærksom på et stort problem i forbindelse med de meget lange sagsbehandlingstider på værgemål hos Statsforvaltningen.

Vi ved, at du som minister, og dit ministerium, er bekendt med problematikken, da du og din forgænger Magrethe Vestager har besvaret en række spørgsmål herom fra folketingsmedlemmer. Vi er også bekendt med, at økonomi- og indenrigsministeriet i marts 2014 har fået et brev fra Aarhus Kommune om de lange sagsbehandlingstider. Herudover ved vi, at Statsforvaltningen har svaret både Brøndby og Herning kommuner på det samme spørgsmål i henholdsvis 2013 og 2015.

Derfor læste vi med stor interesse dit svar dateret den 10. marts 2015 til Folketingets Socialudvalg på spørgsmål 196 og spørgsmål 195, hvori du skriver, at statsforvaltningen forventer, at tilstanden bliver normaliseret i 2015.

Vi er i Alzheimerforeningen glade for, at du har fokus på dette problem. De lange sagsbehandlingstider på værgemål i forbindelse med flytning til plejebolig udgør et alvorligt problem for demenspatienter, hvis sygdom forværres, fordi de i ventetiden ikke kan få den behandling og pleje, deres sygdom kræver. Raske samboende pårørende, risikerer også at blive alvorligt syge, fordi den fysiske og psykiske belastning ved at passe en behandlings- og plejekrævende demenspatient hjemme i ventetiden er uacceptabel stor.

Men vi skriver til dig, fordi vi er alvorligt bekymrede for, at Statsforvaltningen i denne henseende ikke kan leve op til de løfter, du og din forgænger Margrethe Vestager har givet borgere, kommuner og Folketing.

En gennemgang af problemstillingen viser

- at sagsbehandlingstiderne på trods af løfter fra både Statsforvaltningen og din forgænger Magrethe Vestager om snarlig normalisering nu næsten 2 år efter aftalen om statsforvaltningerne trådte i kraft stadig er helt urimeligt lange, og mere end dobbelt så lange som før aftalen trådte i kraft,

- at der i Statsforvaltningen og ministeriet er uenighed om hvor lang en "normal" sagsbehandlingstid skal være,
- at en "normal" sagsbehandlingstid på 15 uger eller mere risikerer at påvirke en fremadskridende demenssygdomme uopretteligt med alvorlige helbredsmæssige følger ikke kun for patienten men også for eventuelt samboende pårørende,
- at de lange sagsbehandlingstider i Statsforvaltningen medfører en urimelig forskelsbehandling i behandling af anmodning om flytning i plejebolig alt efter om der er tale om demenspatienter, der modsætter sig (de får kort sagsbehandlingstid), eller patienter, der ikke kan give et samtykke (de får lang sagsbehandlingstid),
- at kommunernes mulighed for at yde den behandling, pleje og omsorg, de ifølge serviceloven er forpligtet til, modarbejdes og i visse tilfælde umuliggøres af de lange sagsbehandlingstider i Statsforvaltningen,
- at de lange sagsbehandlingstider i Statsforvaltningen de facto sætter demenspatienters retstilling i forhold til frit valg og plejehjemsgaranti ud af kraft,
- at servicelovens bestemmelser om tidsfrist i forbindelse med indflytning på plejehjem uden samtykke kan indebære en utilsigtet og urimelig forskelsbehandling mellem personer, der lider af forskellige demenssygdomme.

Vi har nedenfor udarbejdet en mere udførlig gennemgang af problemstillingen med dertil hørende spørgsmål om aftalen af 9. november 2012 mellem Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og Enhedslisten og Liberal Alliance om ny struktur for statsforvaltningen herunder spørgsmål om Statsforvaltningens aktuelle sagsbehandlingstider mm.

Vi håber, at du som ansvarlig minister for Statsforvaltningens sagsbehandling vil sikre,

- **at Statsforvaltningens sagsbehandlingstider vedr. værgemål og indflytning på plejehjem uden samtykke ikke bliver længere end det sundhedsmæssigt, socialt og ikke mindst menneskeligt kan forsvares.**

Alzheimerforeningen vil samtidigt foreslå, at du tager initiativ til at stoppe den utilsigtede og urimelige forskelsbehandling som servicelovens bestemmelser om flytning til plejehjem uden samtykke medfører. Konkret vil vi foreslå

- **at der i servicelovens bestemmelser om personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124 a, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, indføres en bestemmelse om at Statsforvaltningens kan træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud og at denne afgørelse skal træffes senest 2 uger efter modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.**

Vi ser frem til et positivt svar fra dig, og vi stiller naturligvis gerne op til et møde, hvis du har et ønske om dette. Vi vil naturligvis også gerne fremlægge problematikken i Folketingets Socialudvalg.

Med venlig hilsen

Birgitte Vølund
Landsformand
Alzheimerforeningen

Nis Peter Nissen
Direktør
Alzheimerforeningen

Kopi af dette brev er sendt til Minister for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold
Manu Sareen samt Folketingets Kommunal- og Socialudvalg

1. Hvor lang er sagsbehandlingstiden i Statsforvaltningen?

- I november 2013 henvender demenskonsulent i Brøndby Kommune sig til Statsforvaltningen vedr. en klage over sagsbehandlingstider på værgemål på ca. 20 uger. Statsforvaltning medgiver i et svar dateret den 2. december 2013 at sagsbehandlingstiden er for lang, men oplyser samtidigt at forvaltningen i en overgangsperiode har haft svært ved rettidigt at træffe afgørelse i alle de sager, som Statsforvaltningen modtager.
- I marts 2014 skriver Rådmand for Sundhed og Omsorg i Århus Kommune Jette Skive til Økonomi- og Indenrigsminister Margrethe Vestager og gør opmærksom på de problemer, der opstår i forbindelse med de meget lange sagsbehandlingstider hos Statsforvaltningen. I brevet gør Århus Kommune opmærksom på, at sagsbehandlingstiderne i Statsforvaltningen er fordoblet siden før 1. juli 2013. I brevet beskrives de aktuelle ventetider på 17 – 34 uger.
- Ifølge en artikel i Jyllandsposten den 18. april 2014 beklager din forgænger Magrethe Vestager udviklingen og oplyser, at hun betragter udfordringerne på værgemålsområdet som midlertidige.
- I et svar til medlem af Folketinget Liselotte Blixt (DF) af 1. maj 2014 oplyste Magrethe Vestager endvidere, at sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet ikke lever op til Statsforvaltningens resultatkontrakt for 2014. Magrethe Vestager tilføjer i den forbindelse: *"Jeg har dog tiltro til, at de iværksatte initiativer vil nedbringe sagsbehandlingstiden i løbet af 2014"*.
- I løbet af efteråret 2014 og foråret 2015 får Alzheimerforeningens telefonrådgivning en række henvendelser fra fortvivlede pårørende, der beretter om sagsbehandlingstider for værgemål i forbindelse med flytning til plejebolig på 26 – 40 uger.
- I dit svar af 10. marts 2015 til medlem af Folketinget Karin Nødgaard (DF) oplyser du at: *"Den nuværende sagsbehandlingstid for etablering af værgemål er ikke tilfredsstillende og lever ikke op til de krav, der er opstillet i Statsforvaltningens resultatplan"*. Du oplyser i den forbindelse at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for værgemål i 4. kvartal 2014 er ca. 17 uger.
- I svaret af 10. marts oplyser du samtidig at Statsforvaltningen forventer at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid vil være normaliseret i 3. kvartal 2015 og at du nøje vil følge, at udviklingen i sagsbehandlingstiden i løbet af 2015 bevæger sig imod det normale niveau på 15 uger.
- I et svar af 26. marts 2015 fra Statsforvaltningen til Herning Kommune beklager Statsforvaltning at sagsbehandlingstiden for tiden er for lang. Statsforvaltningen uddyber ikke nærmere, hvad der konkret menes med "for lang", men angiver senere i svaret at sagsbehandlingstiderne på værgemål i efteråret 2015 forventes at blive normaliseret så-

ledes at ansøgning om etablering af værgemål kan behandles indenfor 2-3 måneder svarende til 8 – 12 uger.

- Af en artikel i Jyllandsposten 18. april 2015 fremgår det, at Statsforvaltningen overfor en pårørende til en ældre demenspatient har oplyst at ventetiden på værgemål er 4-7 måneder, svarende til 17 – 30 uger.

Ovenstående viser,

- at sagsbehandlingstiderne siden efteråret 2013 dokumenteret har været – og stadig er – utilfredsstillende og alt for lange,
- at der er modstridende oplysninger om hvor lange sagsbehandlingstiderne i virkeligheden er,
- at de oplysninger om forventet normalisering, som Statsforvaltningen har givet til kommunerne, og som din forgænger har givet til Folketinget, ikke har svaret til den reelle udvikling i sagsbehandlingstiderne på værgemål.

Man kan derfor stille berettiget spørgsmål om de initiativer, som daværende Økonomi- og Indenrigsministeren oplyste at Statsforvaltningen havde iværksat for at nedbringe de lange ventetider – og som du ordret gentog i dit svar til Folketinget den 10. marts i år – har været tilstrækkelige til at etablere acceptable sagsbehandlingstider for værgemål i forbindelse med flytning af demenspatienter på plejehjem.

2. Hvad er en normal sagsbehandlingstid?

- I aftale af 9. november 2012 mellem Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og enhedslisten og Liberal Alliance om ny struktur for statsforvaltningen fremgår det, at formålet med den nye struktur er at sikre en samlet og holdbar løsning for statsforvaltningerne. Løsningen medfører ifølge aftalen: *...”at borgerne får højere kvalitet i sagsbehandlingen og kortere behandlingstider...”*
- I Resultatkontrakt mellem Økonomi- og Indenrigsministeriets departement og Statsforvaltningen pr. 1. juli 2013 for 3. og 4. kvartal 2013 fremgår det at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid på værgemålssager i 2012 var 6 uger og at den faglige målsætning for 2013 og 2014 er 8 uger.
- Af Statsforvaltningens svar af 2. december 2013 til Brøndby Kommune vedr. klage om sagsbehandlingstid i forbindelse med ansøgning om værgemål fremgår det at det er Statsforvaltningens mål: *”... at der på værgemålsområdet skal være en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 8 uger.”*

- I Økonomi- og Indenrigsminister Magrethe Vestagers svar til Folketingsmedlem Liselotte Blixt (DF) af 1. maj 2014 henvises der til, at de daværende sagsbehandlingstider på værgemålsområdet ikke lever op til de krav, der er opstillet i Statsforvaltningens resultatkontrakt for 2014. Det konkrete mål herfor oplyses ikke i svaret.
- I Resultatkontrakt mellem Økonomi- og Indenrigsministeriets departement og Statsforvaltningen pr. 1. januar 2014 for 2014 fremgår det at målet for den gennemsnitslige sagsbehandlingstid for iværksættelse af værgemålssager i 2014 og 2015 skal være 15 uger.
- Af resultatkontrakten for 2014 fremgår det at resultatmålet for 2014 ikke er sammenligneligt med tidligere opsatte mål, da sagsbehandlingstiden fra og med 2014 alene opgøres for iværksættelse af værgemål.
- Af dit svar til Folketingsmedlem Karin Nødgaard (DF) af 10. marts 2015 fremgår det, at det normale niveau for sagsbehandlingstid for etablering af værgemål er 15 uger.
- Af Statsforvaltningens svar til Herning Kommune den 26. marts 2015 fremgår det at: *"En normalisering betyder, at ansøgninger om etablering af værgemål igen vil kunne behandles indenfor 2-3 måneder"*, svarende til 8-12 uger.

Ovenstående viser,

- at der er usikkerhed om hvad der præcist menes med en "normal sagsbehandlingstid" i forbindelse med ansøgning om etablering af værgemål. I 2013 oplyste Statsforvaltningen af den normale sagsbehandlingstid er 8 uger. I marts 2015 oplyser Økonomi- og Indenrigsminister Morten Østergaard at den normale sagsbehandlingstid er 15 uger, men få dage efter oplyser Statsforvaltningen at den normale sagsbehandlingstid er 8-12 uger.
- at man ikke uanset hvilke oplysninger, der lægges til grund, kan påstå, at borgerne på nuværende tidspunkt har fået kortere sagsbehandlingstider i forbindelse med etablering af værgemål efter implementeringen af den nye struktur i statsforvaltningerne.

Spørgsmålet er derfor om aftaleparterne bag "Aftalen om ny struktur i statsforvaltningerne" fortsat kan have tillid til at Statsforvaltningen magter at indfri forventningerne om at: "Løsningen medfører, at borgerne får højere kvalitet i sagsbehandlingen og korte sagsbehandlingstider....", som det fremgik af aftale mellem Regeringen (Socialdemokraterne, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti) og enhedslisten og Liberal Alliance.

3. Hvad er konsekvenserne af (for) lange sagsbehandlingstider?

- Det er Alzheimerforeningens erfaring, at kommunerne kun visiterer en demenspatient til en plejebolig, når demenssygdommen er så fremskreden, at behandling og pleje ikke længere kan gives på forsvarlig vis i hjemmet. Behandling og pleje vil således, fra det tidspunkt kommunen har visiteret demenspatienten til en plejebolig, til indflytningen har fundet sted, ikke kunne dække patientens behov for behandling og pleje.
- Når behandling og pleje af en demenspatient ikke kan dække patientens behov udsættes denne for unødigt belastning og stress. Dette kan påvirke demenssygdommens progression i negativ retning.
- I mange tilfælde vil det derfor være nødvendigt at demenspatienten i ventetiden flyttes til en midlertidig korttids- eller aflastningsplads uden mulighed for at flytte patientens egne ejendele med. Dette kan erfaringsmæssigt også medvirke til øget stress og belastning, især hvis opholdet på korttids- eller aflastningspladsen bliver længerevarigt, ligesom endnu en flytning til den permanente plejebolig også risikerer at belaste demenspatienten yderligere.
- Da de fleste demenssygdomme er fremadskridende vil enhver negativ påvirkning af demenssygdommens progression betyde at demenspatientens tilstand forværres uopretteligt.
- Det er en stor belastning for de pårørende, hvis demenspatienten, der har behov for det, ikke kan flytte i en plejebolig. Er de samboende kan det blive meget svært at få en dagligdag til at fungere – fx fordi demenspatienten døgnet rundt risikerer at forlade hjemmet og miste livet. Den psykiske belastning ved ikke at kunne yde demenspatienten den rette pleje og omsorg får ofte alvorlige følger for pårørende i form af depression med efterfølgende lange sygeperioder.
- En forværring af demenspatientens tilstand pga. lang sagsbehandlingstid i Statsforvaltningen, kan føre til, at demenspatienten modsætter sig flytning, hvilket betyder, at forholdet nu skal bedømmes efter § 129, stk. 1
- Demenspatientens mulighed for frit valg forringes også af en lang sagsbehandlingstid, da et tilbud om en ønsket plejehjemsplads ikke kan udnyttes så længe sagen behandles i Statsforvaltningen, ligesom plejehjemsgarantien på 2 måneder de facto sættes ud af kraft.

Ovenstående viser,

- at lange ventetider på 3 eller flere måneder på en egnet plejebolig kan medføre alvorlige konsekvenser for demenspatienter, hvis sygdom og tilstand i ventetiden risikerer at forværres uopretteligt,
- at lange ventetider belaster samboende pårørende, der risikerer alvorlige helbredsmæssige konsekvenser med efterfølgende lange sygdomsperioder,
- at demenspatienters rettigheder i forhold til plejehjemsgaranti og frit valg de facto sættes ud af kraft.

Alzheimerforeningen vil på baggrund af ovenstående stille spørgsmål om det sundhedsmæssigt, socialt og menneskeligt er forsvarligt, at der i gennemsnit skal gå 15 uger fra det konstateres, at demenssygdommen hos en demenspatient er så fremskreden, at der er behov for at fortsætte behandlingen og plejen på et plejehjem - og en ansøgning om flytning i plejebolig jf. servicelovens § 129, stk. 2 derfor videresendes til Statsforvaltningen - til flytningen kan effektueres.

4. Kommunernes forpligtelse ifølge serviceloven

- Statsforvaltningen beklager i svaret til Brøndby Kommune dateret den 2. december 2013 at de lange sagsbehandlingstider: ”... betyder, at kommuner og pårørende kan have vanskeligt ved at give den rette støtte.”
- I et svar til medlem af Folketinget Liselotte Blixt (DF) af 1. maj 2014 gør Margrethe Vestager opmærksom på, at kommunerne i medfør af serviceloven er forpligtet til at sikre, at borgere med funktionsnedsættelse, herunder demente, modtager den hjælp, de har brug for. Margrethe Vestager oplyser ikke, at Statsforvaltningen overfor Brøndby Kommune har beklaget, at de lange sagsbehandlingstider betyder, at kommuner kan have vanskeligheder ved at leve op til forpligtelsen.
- I dit svar til medlem af Folketinget Karin Nødgaard (DF) af 10. marts 2015 gør du på tilsvarende vis opmærksom på, at kommunerne er forpligtet til at sikre, at borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne modtager den hjælp, de har brug for. Du gør samtidig opmærksom på at: ”Dette gælder også under behandling af en sag om etablering af værgemål”. Du nævner dog ikke, at Statsforvaltningen i 2013 overfor Brøndby Kommune har beklaget at de lange ventetider - der den gang var på niveau med de sagsbehandlingstider, som Statsforvaltningen ifølge Jyllandsposten har oplyst eksisterer

i foråret 2015 - betyder, at kommunerne kan have vanskeligheder ved at leve op til forpligtelsen.

Alzheimerforeningen er enig i, at kommunerne er forpligtet til at yde den hjælp, der er behov for efter en konkret og individuel vurdering – også under behandling af en sag om værgemål. Men problemet er – som Statsforvaltningen medgav i svaret til Brøndby Kommune i 2013,

- at kommunerne kan have vanskeligheder ved at leve op til denne forpligtelse, fordi demenspatientens behov efter en konkret og individuel vurdering jo netop er kvalificeret behandling og pleje på et plejehjem,
- at demenspatientens tilstand derfor risikerer at forværres og eventuelle raske pårørende til hjemmeboende demenspatienter, der har dokumenteret behov for en plejebolig, men som pga. for lange sagsbehandlingstider i Statsforvaltningen ikke kan få den hjælp, de har behov for, risikerer at blive alvorligt syge,

Man kan derfor stille spørgsmål om Statsforvaltningens alt for lange sagsbehandlingstider reelt modarbejder mulighederne for at yde borgere med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – fx demenspatienter – den hjælp de pga. den fremadskridende sygdom har behov for.

5. Hvorfor skal personer der ikke modsætter sig flytning stilles dårlige end dem der modsætter sig flytning?

- I servicelovens § 131 er der nedfældet en frist for Statsforvaltningens afgørelse om optagelse i særlige botilbud for en person, der modsætter sig flytning (jf. § 129, stk. 1) på 14 dage fra kommunen har indstillet flytningen til at flytningen kan gennemføres.
- I servicelovens § 129, stk. 2 som omhandler flytning for en person, der har betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, er der ingen tidsfrist.
- Det betyder, at der er forskel på, om det er en person, der har et massivt behov for hjælp for at undgå omsorgssvigt, som modsætter sig flytningen, og en person, der har et massivt behov for hjælp for at undgå omsorgssvigt, som ikke modsætter sig flytningen.
- Forskellen i demenspatientens adfærd i forbindelse med en flytning til plejehjem kan skyldes forskel i hvilken demenssygdom patienten har. Hvis der er tale om en patient med en Frontotemporal demenssygdom, kan den sygdomsbestemte adfærdsændring

betyde, at patienten aktivt modsætter sig flytning. Det betyder, at demenspatienten kan flyttes til en plejebolig med en 14 dages frist og derefter modtage den behandling og pleje, som sygdommen kræver.

- Er der derimod tale om den hyppigste form for demenssygdom, Alzheimers sygdom, vil patienten som oftest pga. af sygdommen "bare" ikke være i stand til at kunne give sit samtykke. Der er derfor ingen tidsfrist og demenspatienten risikerer at skulle vente i månedsvis på den behandling og pleje som sygdommen kræver.
- Kommunerne har i flyttesagerne efter servicelovens § 129, stk. 2 indhentet relevante oplysninger i forbindelse med visitationen til en plejebolig. Derfor er oplysningerne allerede tilgængelige. Når det kan lade sig gøre med en frist på 14 dage i tilfælde, hvor en person modsætter sig flytning, bør det derfor også kunne lade sig gøre at i de tilfælde, hvor en person forholder sig passivt.

Ovenstående viser

- at servicelovens bestemmelser om optagelse i særlige botilbud uden samtykke medfører utilsigtet forskelsbehandling af patienter med forskellige demenssygdomme
- at forskelsbehandlingen betyder at patienter med den mest udbredte form for demenssygdom risikerer i månedsvis ikke at få den behandling og pleje som den fremadskridende demenssygdom kræver

Alzheimerforeningen skal derfor foreslå

at der i servicelovens bestemmelser om personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. § 124 a, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, indføres en bestemmelse om at Statsforvaltningens kan træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud og at denne afgørelse skal træffes senest 2 uger efter modtagelse af kommunalbestyrelsens indstilling.